

Чешка република

Основни права - Чешка република

Национални съдилища

Обикновено при случаи на дискриминация компетентен на първа инстанция е местният съд по местожителството на ответника (т.е. лицето, обвинено в дискриминация). След като са използвани всички възможни средства за обжалване по общия ред, е възможно да бъде подадена индивидуална конституционна жалба до Конституционния съд (<http://www.usoud.cz/>).

Конституционен съд

Joštova 8, 660 83 Brno 2

Тел.: (+420) 542162111

Факс: (+420) 542161309, (+420) 542161169

Ел. поща: [✉ podani@usoud.cz](mailto:podani@usoud.cz)

Съдебният орган, който отговаря за защитата на конституционността, е Конституционният съд, чиито статут и компетентност са залегнали в Конституцията на Чешката република. Конституционният съд не е част от системата на общите съдилища. Основната му задача е да защитава конституционността и основните права и свободи, предвидени в Конституцията, Хартата на основните права и свободи и други конституционни закони на Чешката република, както и да гарантира, че държавната власт се упражнява по конституционен начин.

Съгласно член 87 от Конституцията Конституционният съд се произнася, наред с другото, по конституционни жалби, подадени от юридически или физически лица срещу окончателни решения и решения с изпълнителна сила, както и други намеси от страна на публични органи, които засягат техните основни права и свободи, гарантирани от Конституцията. Решенията на Конституционния съд са окончателни и не подлежат на обжалване.

На своя уебсайт Конституционният съд представя ръководство за процедурата за конституционни жалби, в което се съдържа основна информация относно процедурата (вж. <http://www.usoud.cz/pruvodce-rizenim-o-ustavni-stiznosti>).

Национални институции за защита на правата на човека

Главният национален орган за защита на правата на човека, който разглежда нарушения на основните права на човека, е общественият защитник на правата (Public Defender of Rights)(вж. по-долу).

На правителствено равнище въпросите, свързани с правата на човека, са от компетентността на Министерството по правата на човека, равните възможности и законодателството; други органи, които се занимават с този въпрос, са Правителственият съвет по правата на човека, Правителственият съвет за равенство между половете, Правителственият съвет за националните малцинства и Правителственият съвет за хората с увреждания, които са консултативните органи на правителството.

Обществен защитник на правата (Public Defender of Rights)

Обществен защитник на правата [✉ http://www.ochrance.cz/](http://www.ochrance.cz/)

Údolní 39

Brno, 602 00

Телефон: +420 542 542 111

Факс: +420 542 542 112

Ел. поща: [✉ podatelna@ochrance.cz](mailto:podatelna@ochrance.cz)

Общественият защитник на правата е автономен, независим и безпристрастен държавен орган, който е извън система на публичната администрация и поради това не е публичен орган. Той защитава лицата срещу поведението на публичните органи и други институции, които представляват държавната администрация, когато това поведение е:

- незаконосъобразно;
- законосъобразно, но въпреки това неправилно или некоректно и следователно несъответстващо на принципите на демократичния правов ред и принципите на добрата администрация;
- когато тези органи бездействат.

Защитникът има право да разглежда жалби срещу действията на:

- министерства и други административни органи с компетенции на територията на цялата Чешка република и подчинените на тях административни органи;
- териториални органи на самоуправлението (т.е. общини и окръзи), но само когато изпълняват действия в качеството си на държавна администрация, а не когато упражняват собствените си правомощия (самоуправление);
- Чешката национална банка, в качеството ѝ на административен орган;
- Съвета за радио- и телевизионно излъчване;
- полицията на Чешката република, с изключение на разследвания, касаещи наказателни производства;
- армията на Чешката република и гвардията;
- затворническата служба на Чешката република;
- учреждения, в които лицата подлежат на задържане, лишаване от свобода, предохранително или институционално образование и предохранително третиране;
- здравноосигурителни дружества;
- органи на съда и прокуратурата, главно при упражняването на функциите на държавна администрация (особено по отношение на забавяния на производствата, бездействие от страна на съдилищата и неподходящо поведение от страна на съдиите), отколкото срещу действително решение на съда или прокуратурата.

От 2006 г. насам общественият защитник на правата упражнява надзор и върху защитата на правата на лица, чиято свобода е била ограничена.

Общественият защитник на правата няма право да се намесва в частноправни отношения или спорове (включително спорове между работодатели и служители, дори когато работодателят е държавен орган), като единствено изключение са жалбите срещу дискриминационно поведение — в тези случаи защитникът може да се намеси в сферата на частното право.

Защитникът може да извършва независими разследвания, но не може да действа вместо органите на държавната администрация и не може да отменя или променя техни решения. Ако той обаче открие каквито и да е нередности, може да поиска от органите или институциите да предоставят средство за правна защита.

Ако орган на държавната администрация или учреждения за задържане на лица, чиято свобода е била ограничена, не изпълнят задължението си да си сътрудничат със защитника или след откриването на нередност не предприемат подходящи корективни мерки, защитникът може да уведоми обществеността за това.

Оповестяването е санкция, която може да се налага от защитника по закон. В този случай той може да съобщи на обществеността имената и фамилиите на конкретни лица, действащи от името на органа нарушител.

Жалбата до обществения защитник на правата трябва да бъде подадена от лицето, което иска защита на правата си, или от негов процесуален представител. Ако жалбата е подадена от името на друго лице, това трябва да се докаже с писмено пълномощно или друг документ, в който се посочва обхватът на упълномощаването.

Жалбата винаги трябва да съдържа:

- име, фамилия, адрес и телефонен номер на жалбоподателя; ако става въпрос за юридическо лице — името, седалището и лицето, упълномощено да действа от негово име;
- описание на съответните обстоятелства по проблема, включително указание дали въпросът вече е бил отнесен към друг орган и какъв е бил резултатът от това;

- посочване на органа или органите, срещу който/които е подадена жалбата;
- доказателство, че жалбоподателят неуспешно е поискал от органа, срещу когото е подадена жалбата, да предостави средство за правна защита.
- ако по този въпрос вече има постановено решение, жалбоподателят трябва да предостави копие от него,
- както и всички копия от документи, които са свързани с въпроса и съдържат важна информация.

Продължителността на разглеждането и решаването на жалбите може да варира и винаги ще зависи от обстоятелствата и сложността на случая. В закона не са установени крайни срокове за защитника; той се стреми да разглежда всички жалби, доколкото е възможно, във възможно най-кратък срок.

Не е налице средство за правна защита (жалба) срещу начина, по който защитникът е разгледал жалбата, или резултата от нея.

Жалба може да бъде подадена:

В писмен вид — за предпочитане е да бъде на разпечатан [📄 формуляр за жалби](#), който да бъде изпратен на адрес: Veřejný ochránce práv, Údolní 39, 602 00 Brno. Можете да изпратите и лично писмо.

Чрез писмо по ел. поща (дори и без електронен подпис), изпратено на адрес podatelna@ochrance.cz с описание на естеството на проблема, като по-добрият вариант е да се попълни [📄 формулярът за жалби](#) и да се изпрати по електронната поща.

Чрез „Кутията с данни“ (data box) — идентификационните данни на службата на обществения защитник на правата е [jz5adky](#). Съобщението с данните може да съдържа попълнен стандартен формуляр или лично писмо, съдържащо важна информация във връзка с проблема.

Чрез използването на интерактивен [📄 онлайн формуляр](#) за електронни услуги за подаване на документи, гарантиращ, че подадените документи съдържат всички необходими подробности.

Чрез лично подаване до службата за подаване на документи към службата на обществения защитник на правата (Údolní 39, Brno), всяка събота и неделя от 8:00 ч. до 16:00 ч. По този начин е възможно жалба с приложения към нея да се подаде не само в писмен вид (на хартия), но и на носител на данни.

Чрез лично подаване под формата на доклад — в събота и неделя от 8:00 ч. до 16:00 ч. е възможно да посетите лично приемната за жалби в сградата на службата на обществения защитник на правата, където жалбата ще бъде обсъдена и записана от адвокат на службата.

Специализирани органи за защита на правата на човека

Обществен защитник на правата и жалби, подадени от деца

В Чешката република няма омбудсман по правата на детето; въпреки това общественият защитник на правата разглежда понастоящем жалби, подадени от деца относно защитата на техните права и интереси.

Обществен защитник на правата [📄 http://deti.ochrance.cz/](http://deti.ochrance.cz/)

Údolní 39
Brno, 602 00

Телефон: +420 542 542 888
Факс: +420 542 542 112

Ел. поща: [📄 deti@ochrance.cz](mailto:deti@ochrance.cz)

Децата могат да се свържат с обществения защитник на правата по различни начини, а именно **чрез обикновено писмо**, изпратено по пощата или доставено лично на адрес Veřejná ochránkyně práv, Údolní 39, 602 00 Brno, или **като използват [📄 интерактивния формуляр](#)**, попълнен съгласно инструкциите, **чрез писмо по електронна поща**, изпратено на адрес deti@ochrance.cz, или **лично** на адреса на обществения защитник на правата, където детето може да обсъди и запише проблема заедно с адвокат от службата на Омбудсмана.

В жалбата трябва да се посочва ясно:

- срещу кого или от какво се оплаква детето (включително името на поне един орган или друга институция или лице, с което е имало контакт детето);

- име, фамилия, дата на раждане и място на пребиваване на детето;
- описание на проблема;
- данни за контакт, т.е. телефонен номер, електронна поща и пощенски адрес.

Защитникът **може да помогне** на детето например:

- в случай на професионална небрежност от страна на социален работник;
- ако съдебно производство продължи твърде дълго;
- при неподходящо поведение от страна на съдията;
- ако детето е подложено на тормоз в училище;
- ако детето не е било прието в училище;
- в случай на необичайно строг режим, тормоз и т.н. на детето у дома;
- ако родителите на детето не са получили социални помощи;
- ако пенсиите на бабите и дядовците на детето са били изчислени неправилно от органите;
- ако органът по въпросите на недвижимите имоти не се справя с лошото състояние (конструкция и техническо състояние) на сградата или ако някой съсед строи сграда без разрешение;
- ако органите не успеят да се справят с депо за отпадъци, което се намира на забранено място;
- ако не е разгледана жалба относно продукт, който не е бил изправен.

От друга страна, **общественият защитник на правата не може**, например:

- да променя решение на съда;
- да се намесва в разследване на полицията на Чешката република (определени правомощия във връзка с това има прокурорът, който наблюдава действията на полицията);
- да се намесва в спорове между хората (напр. спорове между съседи за земя, спорове между родители или други членове на семейството, и т.н.) — тези въпроси трябва да бъдат отнесени до съда.

Институции, предоставящи помощ на жертвите на дискриминация

Обществен защитник на правата

Údolní 39
Brno, 602 00

Телефон: +420 542 542 111
Факс: +420 542 542 112

Ел. поща: [✉ podatelna@ochrance.cz](mailto:podatelna@ochrance.cz)

Съгласно Закона за обществения защитник на правата защитникът предоставя на жертвите на дискриминация **методологична помощ**:

- защитникът оценява дали въпросното поведение може действително да представлява дискриминация съгласно Закона за борба с дискриминацията;
- съветва жертвите на дискриминация как да постъпят, с кого да се свържат и как да подадат молба за образуване на производство във връзка с дискриминация.

При подаване на искане до защитника за разследване на дискриминация заявителят трябва да определи по възможно най-точен начин предполагаемото дискриминационно поведение и да приложи към молбата всички доказателства, които могат да докажат проявата на дискриминация.

Служба за защита на личните данни

Служба за защита на личните данни [✉ https://www.uoou.cz/](https://www.uoou.cz/)

Prk. Sochora 27
170 00 Prague 7

Телефон: +420 234 665 111

Факс: +420 234 665 444

Ел. поща: [✉ posta@uouu.cz](mailto:posta@uouu.cz)

Службата за защита на личните данни (СЗЛД) е независим орган, който:

- наблюдава спазването на законоустановените задължения при обработката на лични данни;
- поддържа регистър на разрешените случаи, в които се обработват лични данни;
- получава жалби на граждани срещу нарушения на закона;
- предоставя консултации относно защитата на личните данни.

Дейностите на службата се определят със Закон № 101/2000 за защита на личните данни и изменение на определени актове, както е изменен.

Целта на Закона за защита на личните данни е гарантираното от Хартата на основните права и свободи право на всеки гражданин на защита срещу **непозволено навлизане в личния му живот и непозволеното събиране, публикуване или друг вид злоупотреба с лични данни.**

Всеки, който разбере или който има основателни подозрения, че неговите лични данни се обработват в нарушение на правото на защита на личния му живот и в нарушение на Закона за защита на личните данни — например ако личните данни, които се обработват, са неточни или се използват за други цели извън тези, за които са поискани — той има право да подаде жалба до службата.

Жалбата, в която се обръща внимание на предполагаемо нарушение на Закона за защита на личните данни, следва да включва:

- идентификация на лицето, за което се предполага, че е нарушило Закона за защита на личните данни;
- описание на дейността, включваща обработката на лични данни, която е в нарушение на Закона за защита на личните данни;
- идентификация на личните данни (или поне на категорията, към която спадат), обработени в нарушение на Закона за защита на личните данни;
- документи или други материали (или копия от тях), с които се документира връзката между уведомятеля (жалбоподателя) и лицето, което погрешно е обработило неговите данни;
- документи или други материали (или копия от тях), от които може да бъде установено нарушение на Закона за защита на личните данни;
- предоставяне на всички препратки към наличните ресурси, които могат да свидетелстват за посочените факти;
- данните за контакт на уведомятеля (жалбоподателя).

Жалбата може да бъде подадена и анонимно, като се подава в службата или се изпраща чрез електронни средства.

Лицето, подало жалбата, не участва в производството при евентуално административно производство, но може да бъде разпитано като свидетел.

Други специализирани органи

Главният орган, към когото могат да се обърнат физическите лица в случай на нарушение на основните права на човека, е общественият защитник на правата. Други органи в тази област са например:

Администрацията за бежанските центрове към Министерството на вътрешните работи

[✉ http://www.suz.cz/](http://www.suz.cz/)

Lhotecká 7

143 01 Prague 12

Телефон: +420 974 827 118

Факс: +420 974 827 280

Ел. поща: [✉ podatelna@suz.cz](mailto:podatelna@suz.cz)

Администрацията за бежанските центрове (АБЦ) е организационният компонент на държавата, подчинен на заместник-министъра на вътрешните работи, отговарящ за обществения ред и сигурността; тя си сътрудничи с правителствени и международни институции, местни органи на управлението и неправителствени организации. Тя също така ръководи центрове за задържане на чужденци; от 2009 г. насам администрацията ръководи мрежа от центрове за подпомагане на интеграцията на чужденците в окръжните градове.

Чешката република използва АБЦ, за да осигурява настаняване и други услуги на лица, търсещи убежище, бежанци и задържани чужденци съгласно Закон № 326/1999 за престоя на чужденци в Чешката република и Закон № 325/1999 за убежището. Целта на АБЦ е да предлага на тези лица подходящи и достойни условия.

Националният съвет на лицата с увреждания на Чешката република

Partyzánská 7
170 00 Prague 7 – Holešovice
Телефон: 266 753 421
Ел. поща: [✉ nrzpcr@nrzp.cz](mailto:nrzpcr@nrzp.cz)

От 11 декември 2014 г. насам Националният съвет на лицата с увреждания е регистрирана национална асоциация, представляваща интересите на лицата с увреждания, когато имат контакт с държавни и публични институции. Ролята на Националния съвет е да допринесе за интеграцията на лицата с увреждания в обществото и непрекъснато да защитава правата на човека по отношение на тези хора. Това е главният орган на Правителствения съвет за хората с увреждания.

Неговите приоритети включват също:

- координиране на организациите за лица с увреждания по въпроси от общ интерес;
- информиране на обществеността за въпроси, свързани с уврежданията;
- наблюдаване на случаи на дискриминация спрямо лица с увреждания;
- изпълняване на проекти за подобряване на живота на хората с увреждания;
- планиране във връзка с изравняването на възможностите за лицата с увреждания на регионално равнище;
- функциониране на национална мрежа от професионални центрове за социални консултации;
- издаване на публикации, списания и информационни материали.

Други

В Чешката република съществуват редица неправителствени организации, които разглеждат въпроси, свързани с правата на човека, и които помагат на хората, когато тези права са нарушени.

Център за интеграция на чужденците

[✉ http://www.cicpraha.org/](http://www.cicpraha.org/)

Pernerova 32/10, 186 00, Praha 8
Ел. поща: [✉ info@cicpraha.org](mailto:info@cicpraha.org)

Центърът за интеграция на чужденците (ЦИЧ) е гражданска асоциация, създадена през 2003 г., за да помага на чужденци да се интегрират в чешкото общество.

Неговата работа е насочена към предоставяне на амбулантни и информационни социални услуги и образователни програми на чужденците с дългосрочно или постоянно пребиваване в Чешката република. ЦИЧ има клонове във всички чешки окръзи, като дейността му е съсредоточена главно в Прага и Централна Бохемия. Организацията притежава регистрация за предоставяне на социални услуги съгласно Закона за социалните услуги и акредитация съгласно Закона за доброволните услуги.

Основните дейности на организацията включват:

- предоставяне на социални консултации на имигранти: чужденци с постоянно или дългосрочно пребиваване и бенефициери на международна/субсидиарна закрила;
- предоставяне на професионални консултации и разработване на програми и дейности за имигранти, насочени към включването им на пазара на труда;
- организиране на курсове при нисък праг на доходите (отворени) по чешки език и други специализирани курсове по чешки език за чужденци, включително разработването на нови и напредничави методи за обучение;

- организиране на други образователни дейности (обучение на учители по чешки език и чужди езици, обучение по чужди езици, продължаващо обучение на педагози, уроци, компютърни курсове и т.н.);
- програма за доброволци — наставничество под формата на индивидуално сътрудничество между клиента и доброволца, както и организирането на свободното време и социални дейности, срещи, дискусии, тематични вечери и т.н.);
- информационни дейности — семинари, информационни материали

Всички програми имат за цел да дадат на имигрантите в Чешката република възможност да водят независим и достоен живот на нейната територия, като в същото време гарантират, че те зачитат и са запознати с местните закони и чисто личностните стандарти на поведение, и да насърчават разбирането, оказването на помощ и зачитането на индивидуалността на всеки мигрант от страна на приобщаващото ги общество.

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответната държава-членка. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Европейската комисия не поема каквато и да е отговорност по отношение на информация или данни, които се съдържат или споменават в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

Последна актуализация: 13/05/2019